

Lese og skrive med Æsops fabler

Denne gang: **Løven og eselet**

Innhold:

- Les fabelen: «Løven og eselet»
- Samtale om teksten: Snakk om ord og begreper.
- Les fabelen: Les i ett minutt. Hvor mange ord?
- Leseforståelse: Finn ordene som mangler.
- Skriveoppgave: Skrivestarter – Hvordan går det videre?
- Tenkeoppgave: Hvorfor? For 2. – 5. trinn.
- Tenkeoppgave: Hvorfor? For 4. – 7. trinn.
- Leseforståelse: Svar på spørsmål til teksten.
- Leseforståelse: Sett setningene i riktig rekkefølge.
- Ordgjenkjenning: Ordkjeder. Sett strek mellom ord.
- Ordgjenkjenning: Høyfrekvente ord. Les og skriv.
- Skriveoppgave: Gjenfortell fabelen. Skriftlig, eller muntlig for en klassevenn.
- Skriveoppgave: Lag din egen fabel til temaet.
- Tegning: Lag en tegning om det som skjer i fabelen.
- Tegning: Tegn ferdig tegningen av løven og eselet, og fargelegg.
- Spørsmål til teksten: Lag spørsmål, og spør en klassevenn. Skriv ned.
- Leseforståelse: Hvilke ord passer i teksten? Carlsten-versjon (3 alternative ord).
- Om Æsop, og fabler som sjanger.
- Lærerveiledning.

Løven og eselet

Oppgave ___: Les fabelen

En løve og et esel ble enige om å jakte sammen. De jaget snart en flokk med villgeiter inn i en hule. Da la de planer om å fange dem. Eselet skulle gå inn i hulen og jage ut geitene, mens løven skulle stå ved inngangen og fange byttet.

Planen fungerte godt. Eselet bråkte og ståket noe forferdelig inn i hulen. Den sparket og herjet av all sin makt, så geitene rømte ut i panikk. I åpningen av hulen ble de offer for løven.

Eselet kom stolt ut av hulen. "Der skremte jeg dem godt, hva?" sa eselet.

"Ja," svarte løven. "Om jeg ikke hadde visst at du var et esel, kunne jeg ha blitt skremt og løpt min vei, jeg også."

Æsop levde for over 2500 år siden på øyen Samos vest for det som i dag er Tyrkia. Han var slave hos en mann som het ladmon.

Æsop laget små historier, som har et tema eller poeng, som skal illustrere en side ved det å være menneske eller å leve sammen med andre.

Ofte brukte dyr eller ting i naturen som hovedpersoner.

Hva tenker du er temaet i denne fabelen?

Løven og eselet

Oppgave ___: Snakk om ordene og begrepene i fabelen.

Hva betyr «jakte sammen»?

Hva betyr «fange byttet»?

Hva betyr «planen fungerte»?

Hva betyr «bråkte og ståket»?

Hva betyr «ble offer for løven»?

Andre ord og uttrykk som vi må finne ut av?

Løven og eselet

Oppgave ____: Hvor mange ord klarer du å lese på ett minutt?

En løve og et esel ble enige om å jakte sammen. De jaget snart en flokk med villgeiter inn i en hule. Da la de planer om å fange dem. Eselet skulle gå inn i hulen og jage ut geitene, mens løven skulle stå ved inngangen og fange byttet.

Planen fungerte godt. Eselet bråkte og ståket noe forferdelig inn i hulen. Den sparket og herjet av all sin makt, så geitene rømte ut i panikk. I åpningen av hulen ble de offer for løven.

Eselet kom stolt ut av hulen. "Der skremte jeg dem godt, hva?" sa eselet. "Ja," svarte løven. "Om jeg ikke hadde visst at du var et esel, kunne jeg ha blitt skremt og løpt min vei, jeg også."

Ord:

10

17

27

36

44

49

55

62

70

78

84

91

98

105

115

122

Hvor mange ord klarte du?

1. gang: _____ 2. gang: _____

Løven og eselet

Oppgave ___: Hvilke ord mangler?

En løve og et _____ ble enige om å jakte sammen. De jaget _____ en flokk med villgeiter inn i en hule. Da la de planer om å _____ dem. Eselet _____ gå inn i hulen og jage ut geitene, mens løven skulle stå ved inngangen og fange byttet.

Planen fungerte _____. Eselet bråkte og ståket noe forferdelig _____ i hulen. Den sparket og herjet av all sin _____, så geitene rømte ut i panikk. I åpningen av _____ ble de offer for løven.

Eselet kom _____ ut av hulen. "Der skremte jeg dem godt, hva?" sa eselet.

"Ja," svarte løven. "Om jeg ikke hadde visst at du var et esel, kunne jeg ha blitt _____ og løpt min vei, jeg også."

Hvor passer ordene inn i teksten ovenfor? Kryss ut.

fange	stolt	skulle	godt	inne
skremt	snart	hulen	esel	makt

Løven og eselet

Oppgave ___: Tenk gjennom. (For 2.-5. trinn)

Hvorfor ble løven og eselet enige om å fange geitene?

Hvorfor laget eselet et voldsomt leven inne i hulen?

Hvorfor ble ikke løven så imponert over det voldsomme bråket eselet laget?

Løven og eselet

Oppgave ___: Tenk gjennom. (For 4.-7.trinn)

Hva er det som bestemmer hvem som skal gjøre hva når en oppgave skal gjøres?

Hvorfor tror du noen lager et voldsomt oppstyr når de er sammen med andre?

Hvorfor blir ikke de som kjenner dem så imponert?

Løven og eselet

Oppgave ___: Svar på spørsmålene. Bruk hele setninger.

Hva ble løven og eselet enige om?

Hvem ville de prøve å fange?

Hva skulle løven gjøre?

Hvordan fikk eselet geitene ut av hulen?

Hvorfor ble ikke løven skremt?

Løven og eselet

Oppgave ___: Sett setningene i riktig rekkefølge.

Geitene løp ut i panikk.

En løve og et esel ville jakte sammen.

Eselet bråkte noe forferdelig.

Eselet gikk inn i hulen.

Løven fanget geitene.

Forslag til temaet i fabelen:

Den som skryter voldsom, imponerer kanskje ikke dem som kjenner ham.

Løven og eselet

Oppgave ___: Ordkjeder. Sett strek mellom ordene.

eselenigomsnarten

flokkerinnomdem

skullejageløvevedut

fangeplangodtbråknoe

hulesparkeallgeitoffer

stoltjegsvarekunneløpe

Løven og eselet

Oppgave ___: Høyfrekvente ord. Les og øv.

esel – enig – om – snart – en

flokk – er – inn – om – dem

skulle – jage – løve – ved – ut

fange – plan – godt – bråk – noe

hule – sparke – all – geit – offer

stolt – jeg – svare – kunne – løpe

Oppgave ___: Skriv de høyfrekvente ordene.

Løven og eselet

Oppgave ___: Lag en tegning av løven og eselet.

Løven og eselet

Oppgave ___: Lag spørsmål til fabelen. Spør en klassevenn.

Ditt spørsmål:

Klassevennens svar:

Ditt spørsmål:

Klassevennens svar:

Ditt spørsmål:

Klassevennens svar:

Løven og eselet

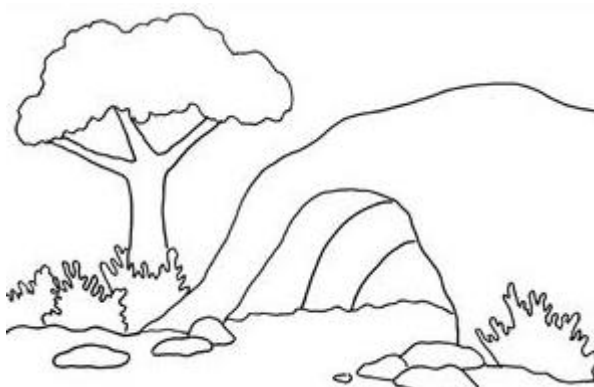
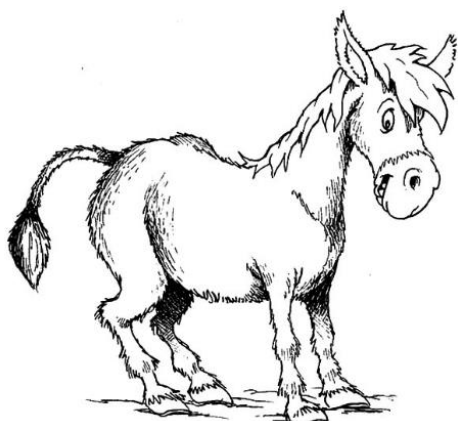
Oppgave ___: Hvilket ord passer i teksten? (sett strek.)

En løve og et esel ble enige om å jakte sammen. De jaget (videre – snart – vekk) en flokk med villgeiter inn i en hule. Da la de planer om å fange dem. Eselet skulle gå inn i hulen og jage ut geitene, (forrige – snart – mens) løven skulle stå ved inngangen og fange byttet.

Planen fungerte (godt – vondt – foran). Eselet bråkte og ståket noe forferdelig inn i hulen. Den sparket og herjet av (lille – all – mye) sin makt, så geitene rømte ut i panikk. I åpningen av hulen ble de offer for løven. Eselet (kom – tok – seilte) stolt ut av hulen. "Der skremte jeg dem godt, hva?" sa det. "Ja," svarte løven. "Om jeg ikke hadde visst at du var et esel, kunne (vi – jeg – oss) ha blitt skremt og løpt min vei, jeg også."

Løven og eselet

Oppgave ___: Tegn ferdig tegningen av løven og eselet og fargelegg.

Løven og eselet

Oppgave ___: Samtale omkring temaet i fabelen.

Noen stikkord:

- Noen mennesker er veldig høylytte og skryter mye.
- Det kan høres ut som de er veldig flinke og klarer å gjøre mye. Men når du kjenner dem, vet du at det kanskje ikke er så fint og flott som det høres ut.
- Hva tenker du om slike mennesker?

Andre stikkord:

Eksempler:

Løven og eselet

Æsops liv

Æsop levde for over 2500 år siden på øyen Samos vest for det som i dag er Tyrkia. Her var han slave hos en gresk mann som het ladmon. Ut fra det som er skrevet om Æsop, må han ha vært en fysisk handikappet mann.

På et tidspunkt har Æsop blitt løslatt som slave. Han har brukt sine små moralske historier til å få vanlige folk til å se hvordan herskerne i Hellas på den tiden misbrukte sin makt og behandlet folk urettferdig. Dette kan se ut til å ha ført til at han ble utsatt for en grusom død.

Æsops fabler

Æsop fabler er små historier, som har et tema eller poeng, som skal illustrere en side ved det å være menneske eller leve sammen med andre. Vi sier ofte at fabelen har en moral eller etisk poeng.

Ofte brukte Æsop dyr eller ting i naturen som hovedpersoner i fablene for å illustrere poengene sine. Det gjorde han for å ufarliggjøre historiene sine, dvs at de ikke skulle føles rettet mot en bestemt person eller grupper av personer. Poengene i fablene er lagt til av andre enn fabelskaperen selv, men poenget var nok i tankene hans når han laget fablene.

Æsops fabler er fortsatt populære historier, som ofte blir brukt til å lære barn moral og god oppførsel. Siden de fleste fablene er korte, enkle, humoristiske og med et tydelig poeng, er de lett tilgjengelige, og appellerer til alle aldersgrupper.

Løven og eselet

Lærerveiledning:

Øvingsarkene i dette opplegget er tenkt brukt for elever i 4. – 7. trinn. Noe av dette kan også brukes på 3. trinn, og kanskje for elever på 2. trinn, som har kommet langt i utviklingen av leseferdighetene.

Æsops fabler har i seg mye godt stoff som kan brukes i bevisstgjøring og øving av holdninger og sosial kompetanse. Derfor har vi tatt for oss mange av disse fablene og laget opplegg rundt disse. I oppleggene har vi kombinert holdningsskapende arbeid i forhold til elevene, med trening av lese- og skriveferdigheter.

I eget arbeid med oppøving av elevenes leseferdigheter har jeg savnet opplegg som kan være gode og helhetlige. Øvingsarkene i dette opplegget er på sett og vis en samling av ulike måter å jobbe med tekster på, som er plukket opp gjennom årene.

Men; det er ikke meningen at disse øvingsarkene skal brukes fra A til Å. Her kan lærer vurdere hva man vil bruke, og hvor mye av det man vil bruke, alt etter behov for trening, hvordan man vil jobbe, elevenes motivasjon, og andre faktorer som lærer ser er nødvendig å ta hensyn til.

Dette er grunnen til at vi i oppgavene har skrevet «Oppgave ____:» slik at nummer på oppgavene kan skrives inn av lærer ut fra hva man velger å bruke. Oppgaver gir også muligheter for å differensiere innad i klassen, for å kunne tilpasse arbeidet med tekst, tema og oppgavetype til elevene.

Vi gir nedenfor en oversikt over forslag til måter vi tenker oss kan være nyttige å jobbe med disse tekstene.

Løven og eselet

Forskjellige måter å bruke fabelen:

1. Til lesetrening: Lese fabelen for å bli kjent med den.
 - a. Lese fabelen stille, alene.
 - b. Lese fabelen høyt sammen i gruppe eller klasse.
 - c. Lese med læringsvenn: Den ene for den andre, og bytte.
 - d. Gjenfortelle fabelen for læringsvenn med egne ord, muntlig/skriftlig.
2. Til samtale:
 - a. Bruk teksten i fabelen som utgangspunkt for å snakke om moralen eller temaet i fabelen. Hva forteller den oss? Hva kan vi lære?
 - b. Bruk ordene og begrepene i teksten til å bevisstgjøre og utvide ord- og begrepsforrådet.
3. Trene lesehastighet.
 - a. Hvor mange ord klarer eleven å lese på ett minutt?
 - b. Repetert lesing, for å øve opp ordgjenkjenning og lesehastighet.
4. Til trening av leseforståelse
 - a. Lese fabelen, og finne ut hvilke ord som mangler.
 - b. Svare på spørsmål til fabelen.
 - c. Sette setninger i kronologisk rekkefølge.
 - d. Lage egne spørsmål til fabelen, som eleven bruker til å spørre en annen elev i klassen.
 - e. Finne ut hvilket ord i parenteser som gir mest mening i sammenhengen. Denne oppgavetypen er kjent fra Carlstens lesetester.
5. Til skrivetrening:
 - a. Som utgangspunkt for å lage egen fortelling/fabel om temaet.
 - b. Gjenfortelle fabelen med egne ord, skriftlig.
6. Til kreativ utfoldelse:
 - a. Lage en tegning for å illustrere innholdet i fabelen.
 - b. Fargelegge tegninger av figurer fra teksten. I tillegg til å fargelegge, kan det tegnes videre, for å sette figurene inn i en sammenheng.

Dette er noen forslag til hvordan bruke fabelen til lese- og skrivetrening, samt samtale og bevisstgjøring omkring det sosiale temaet i fabelen.

Ellers finnes det nok uendelig med andre måter å bruke fabelen på, men her håper vi å ha gitt et knippe forslag som kan være nyttige og utviklende for elevene disse tekstene kommer til å bli brukt på.

Lykke til med det gode lese- og læringsarbeidet.

Med beste hilsen

Olav Kåre Kløvning

Netteleven.no